

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Sekretarz Stanu
Stefan Krajewski

Warszawa, 26 kwietnia 2024 r.
znak sprawy: DBD.pp.053.36.2024
Telefon: +48 222 500 118
E-mail: kancelaria@minrol.gov.pl

Pan

Wiktor Szmulewicz
Prezes Krajowej Rady Izb Rolniczych
Parzniew, ul. Przyszłości 5
05-804 Pruszków
sekretariat@krir.pl

Dotyczy: gwarancji spłat kredytu płynnościowego dla rolników z dopłatami

Szanowny Panie Prezesie,

W związku z pismem znak KRiR/KK/16/24 z dnia 04.01.2024 r. dotyczącym wniosków z II Posiedzenia KRIR VII kadencji, uprzejmie informuję, co następuje:

Wyjaśnienia w sprawie rozliczania ekoschematów w kontekście roku kalendarzowego lub agrotechnicznego zostały przekazane do Krajowej Rady Izb Rolniczych pismem z dnia 7 lutego 2024 r., znak: DPB.bk.543.9.2024. Niemniej jednak poniżej ponawiam te informacje.

Na wstępie pragnę zaznaczyć, że ekoschematy są rodzajem płatności bezpośrednich i są interwencjami rocznymi. Oznacza to, że Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji

weryfikuje i rozlicza rolników w odniesieniu do informacji zawartych we wniosku o przyznanie płatności w danym roku.

Jedynie w przypadku realizacji praktyki Opracowanie i przestrzeganie planu nawozowego może być zastosowane odmienne podejście. Wynika ono z tego, że wymogiem jest zarówno opracowanie, jak i przestrzeganie planu nawozowego.

W efekcie opracowania planu nawozowego rolnik posiada dokument, który jest możliwy do weryfikacji, a z kolei przestrzeganie planu nawozowego może być weryfikowane w oparciu o zapisy z rejestru zabiegów agrotechnicznych.

Uwzględniając, że plan nawozowy ma obejmować wszystkie grunty orne (GO) i trwałe użytki zielone (TUZ) w gospodarstwie, dopuszczono możliwość jego sporządzenia w dwóch etapach:

- (i) w terminie 25 dni od dnia, w którym upływa termin składania wniosków o przyznanie płatności (dla upraw zarówno jarych, jak i ozimych zasianych w roku N-1, ale deklarowanych w danym roku we wniosku o przyznanie płatności jako plon główny) lub
- (ii) do dnia 30 września roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie płatności – w przypadku upraw ozimych wysiewanych w roku złożenia tego wniosku, które będą plonem głównym w roku kolejnym, o ile uprawy ozime nie zostały uwzględnione w pierwszym planie.

Ważne jest jedynie, aby pomoc za dany plan nawożenia w odniesieniu do tej samej powierzchni wypłacana była tylko raz (rolnik, który opracował plan nawożenia do 30 września roku N na lata N/N+1 oraz w roku N ubiega się o płatności w ramach praktyki Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia, nie może otrzymać płatności w ramach ww. praktyki na podstawie tego samego planu do tej samej powierzchni w roku N+1).

Niezależnie od powyższego w kontekście możliwości łączenia niektórych praktyk, nie ma znaczenia czy stosowany do rozliczenia ekoschematów jest rok agrotechniczny, czy kalendarzowy. Istotne jest, aby nie dochodziło do podwójnego finansowania, tzn. aby nie było podwójnej płatności za realizację tych samych celów środowiskowych albo tych samych praktyk. Dlatego też oraz mając na uwadze, że w przypadku realizacji praktyki Uproszczone systemy upraw wymogiem jest pozostawienie na polu po zbiorze uprawy w plonie głównym całości resztek poźniwnych w formie mulczu, a

w przypadku praktyki Wymieszanie słomy z glebą wymogiem jest rozdrobnienie słomy po zbiorze plonu głównego i wymieszania jej z glebą bądź jej przyorania nie ma możliwości łączenia tych praktyk. Ponadto, należy zwrócić uwagę, że ww. praktyki są wykonywane w tym samym okresie, tzn. wymieszanie słomy z glebą (bądź jej przyoranie) w ramach praktyki wykonuje się zaraz po żniwach. Umożliwienie łączenia w celu uzyskania płatności w ramach tych praktyk oznaczałoby zatem dwukrotne płacenie za de facto te same czynności.

Ponadto, pragnę jeszcze zwrócić uwagę, że zmiana podejścia do roku wdrażania ekoschematów mogłaby prowadzić do nierównego traktowania rolników, którzy realizowali swoje zobowiązania w danym roku kalendarzowym.

Przepisy dotyczące przetargów na dzierżawę mienia ZWRSP ujęte zostały w ustawie z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2329, z późn. zm.), a także w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 stycznia 2009 r. w sprawie szczegółowego trybu przeprowadzania przetargów na dzierżawę nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa (Dz. U. z 2009 r. Nr 17, poz. 93).

Zarządzeniem nr 103/2017/Z z dnia 9 października 2017 r. Dyrektor Generalny KOWR wprowadził jednolite dla całego kraju zasady oceny ofert, stanowiące załącznik do ww. zarządzenia, tj.: „Zasady oceny kryteriów ofert pisemnych w przetargach ograniczonych do rolników indywidualnych na dzierżawę”. Zasady te obejmowały sześć kryteriów oceny ofert. W każdym kryterium, poza kryterium szóstym, które miało być ustalane przez rady społeczne działające przy oddziałach terenowych KOWR, punkty były przyznawane liniowo w sposób proporcjonalny. Niemniej jednak w związku z wnioskami organizacji rolniczych dotyczącymi wprowadzenia zmian w przyjętych przez KOWR zasadach wydzierżawiania nieruchomości ZWRSP – w przedmiotowej sprawie, w dniach 12 stycznia 2018 r., 22 stycznia 2018 r. i 26 stycznia 2018 r. odbyły się konsultacje społeczne w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi z udziałem przedstawicieli środowisk rolniczych, w tym Prezesa Krajowej Rady Izby Rolniczych i NSZZ RI „Solidarność”. W trakcie tych spotkań wypracowano zmiany w obowiązujących wówczas zasadach dotyczących oceny ofert składanych przez rolników indywidualnych w przetargach ograniczonych ofert pisemnych na dzierżawę gruntów Zasobu WRSP. Zarządzenie

Dyrektora Generalnego KOWR nr 103/2017/Z z dnia 9 października 2017 r. w sprawie wydzierżawiania nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, przewidujące maksymalną punktację za kryterium "Powierzchnia nieruchomości rolnych nabytych lub dzierżawionych z Zasobu" dla rolników, którzy nie dzierżawią i nie kupili gruntów Zasobu WRSP zostało zmienione zarządzeniem nr 28/2018/Z z dnia 22 lutego 2018 r.

W dniu 26 czerwca 2019 r. weszło w życie zarządzenie Dyrektora Generalnego KOWR nr 74/2019/Z, zmienione zarządzeniami nr 43/2020/Z i nr 49/2020/Z. Następnie przyjęto procedury w ww. zakresie zarządzeniem Dyrektora Generalnego KOWR nr 104/2020/Z z dnia 20 lipca 2020 r. w sprawie dzierżawy i najmu nieruchomości ZWRSP, które to zarządzenie obowiązuje do dnia dzisiejszego.

W odniesieniu do punktacji za kryterium „Powierzchnia użytków rolnych nabytych lub dzierżawionych z Zasobu przez rolnika i jego małżonka” przyjęto rozwiązanie, polegające na przyznawaniu tym oferentom maksymalnej ilości punktów, którzy osobiście lub wraz z małżonkiem, kiedykolwiek nabyli lub są dzierżawcami użytków rolnych z ZWRSP o łącznej powierzchni mniejszej lub równej 1,5-krotności średniej powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym w danym województwie (według danych ARiMR za poprzedni rok). Należy zauważyć, iż wprowadzone w dniu 9 października 2017 r. zasady naliczania punktów za to kryterium, które były zgodne z obecną propozycją izby rolniczej, zostały zanegowane przez Zachodniopomorską Izbę Rolniczą (pismo o znaku: ZIR/AK/163/2018 z dnia 16 stycznia 2018 r.) i Krajową Radę Izb Rolniczych (pismo o znaku: KRIR/JM/162/2018 z dnia 7 lutego 2018 r.), które domagały się obecnie obowiązującego schematu naliczania punktacji. Obowiązujące zatem zasady zostały dostosowane do oczekiwań środowisk rolniczych i funkcjonują do dziś. Niemniej jednak należy zaznaczyć, że czynnikiem ograniczającym możliwości wydzierżawiania nieruchomości rolnych ZWRSP jest też art. 29 ust. 3bd ustawy z dnia 19 października 1991 r., zgodnie z treścią którego KOWR może zastrzec, że ta sama osoba nie może brać udziału w więcej niż jednym przetargu, o którym mowa w ust. 3b tej ustawy, w przypadku gdy w jednym z przetargów podmiot ten został wyłoniony jako kandydat na dzierżawcę oraz poszczególne przetargi zorganizowano w celu wydzierżawienia wydzielonych przed przetargami części nieruchomości ZWRSP lub kilku nieruchomości ZWRSP znajdujących się na terenie jednego obrębu ewidencyjnego.

Odnosząc się zaś do zaproponowanego kryterium wykształcenia należy zauważyć, iż do tego celu może być wykorzystane kryterium szóste, tj. kryterium dowolne, które powinno zostać ustalone z radą społeczną funkcjonującą przy oddziale terenowym KOWR. Należy też zwrócić uwagę, że posiadanie kwalifikacji rolniczych (w tym pojęciu mieści się „poziom wykształcenia”), jest już jednym z warunków, jakie należy spełnić, aby posiadać status rolnika indywidualnego w rozumieniu ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2569, z późn. zm.). Warto zaznaczyć, że ustawą z dnia 13 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz niektórych innych ustaw, zmieniono brzmienie art. 6 ust. 2 pkt 2 lit. d ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r., tj. wymogów odnoszących się do posiadania kwalifikacji rolniczych i w związku z tym obecnie brak jest obowiązku wykazywania wykształcenia w przypadku posiadania 5-letniego stażu pracy w rolnictwie. Wprowadzenie kryterium „wykształcenia” byłoby drugim kryterium odnoszącym się personalnie do osoby rolnika. Obecnie takim kryterium jest „Kryterium wieku”, które przez starszych uczestników przetargów postrzegane jest często jako mające dyskryminacyjny charakter, co podnosił m.in. Rzecznik Praw Obywatelskich w piśmie o znaku: IV.7005.17.2017.MSu/MC, z dnia 12 lutego 2018 r. skierowanym do Dyrektora Generalnego KOWR. Zatem kryterium „wykształcenia” najprawdopodobniej zwiększałoby dodatkowo szanse na wygranie przetargów przez młode osoby, pochodzące z dobrze sytuowanych finansowo rodzin rolniczych, którym rodzice przekazali niewielką powierzchnię gruntów rolnych, w celu uzyskania w ARiMR premii dla młodych rolników.

Dlatego też należy rozważyć wprowadzenie dodatkowego kryterium, które w procesie oceny kandydatów na dzierżawę gruntów ZWRSP nie odnosiłoby się jedynie do wymogów formalnych, ale w istocie miałoby wykazać czy faktycznie prowadzą oni i utrzymują się z produkcji rolnej. Punktacja za takie kryterium byłaby przyznawana wyłącznie rolnikom, którzy przedstawia dowody np. w postaci dokumentów potwierdzających sprzedaż płodów rolnych i zakup środków do produkcji, za określony czas i w określonej wysokości.

W sprawie wprowadzenia możliwości udzielania przez Bank Gospodarstwa Krajowego i Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa gwarancji spłat kredytu płynnościowego dla rolników z dopłatami, uprzejmie informuje, że KOWR na podstawie art. 24 ust 11 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu

nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz.U. z 2024 r. poz. 589) uruchomił mechanizm wsparcia w postaci poręczeń i gwarancji kredytowych pochodzących ze środków Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa.

Powyższa pomoc ma charakter pomocy de minimis i jest udzielana zgodnie z przepisami rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis (Dz.Urz. UE L 352 z 24.12.2013, str.1) lub rozporządzenia Komisji (UE) nr 1408/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis w sektorze rolnym (Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013, str. 9).

Jednocześnie pomoc w formie dopłat do oprocentowania kredytów dla producentów rolnych na utrzymanie płynności finansowej, została notyfikowana Komisji Europejskiej jako zgodna z Tymczasowymi ramami środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki po agresji Rosji wobec Ukrainy. Komisja Europejska w decyzji uznającej powyższą pomoc za zgodną ze wspólnym rynkiem wskazała, że pomoc ta nie może być kumulowana ze wsparciem na mocy rozporządzeń de minimis ani pomocą zgłoszoną Komisji na mocy rozporządzeń w sprawie wyłączeń grupowych.

Z wyrazami szacunku

Stefan Krajewski

/podpisano elektronicznie/